

KANTELU

Hyvinvointialue OmaHämeen tuottamien psykologipalvelujen riittämättömästä mitoituksesta perus- ja lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijahuollossa

Kanteliija:

Forssan kaupungin sivistyslautakunta

Kantelun kohde:

Kanta-Hämeen hyvinvointialue (OmaHäme)

Viranomainen:

Lupa- ja valvontavirasto

1. Kantelun tausta ja kohde

Forssan kaupungin sivistyslautakunta saattaa lupa- ja valvontaviraston tutkittavaksi Kanta-Hämeen hyvinvointialueen (OmaHäme) järjestämät ja tuottamat **perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijahuollon psykologipalvelut**.

Hyvinvointialueen vastuulla olevat psykologipalvelut eivät ole olleet **lain edellyttämällä tasolla vuonna 2025**, eivätkä ne ole sitä **edelleenkaan**. Psykologipalvelujen mitoitus ja tosiasiallinen saatavuus eivät vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä perusopetuksessa eikä lukiokoulutuksessa.

Tilanne on vaarantanut oppilaiden ja opiskelijoiden oikeuden saada riittävät ja oikea-aikaiset oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut.

2. Havaitut puutteet

Forssan kaupungin sivistyslautakunnan käytettävissä olevien tietojen ja koulujen arjessa kertyneiden havaintojen perusteella:

- Psykologipalvelujen henkilöstömitoitus on ollut selvästi riittämätön suhteessa perusopetuksen ja lukion oppilas- ja opiskelijamääriin.
- Oppilaiden ja opiskelijoiden pääsy psykologin arvioon ja tukeen ei ole toteutunut säädettyissä määrärajoissa.
- Palvelujen puutteellinen saatavuus on ollut pitkäkestoista, eikä hyvinvointialue ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Puutteet koskevat sekä yksilökohtaista oppilas- ja opiskelijahuoltoa että ennaltaehkäisevää, yhteisöllistä työtä.

3. Sovellettava lainsäädäntö

Perusopetuslaki (628/1998)

- **31 a § (Oppilashuolto)**
Oppilaalla on oikeus maksuttomaan oppilashuoltoon, joka on välttämätöntä hänen oppimisensa, hyvinvointinsa ja terveytensä turvaamiseksi.

- **31 b § (Yhteisöllinen ja yksilökohtainen oppilashuolto)**

Oppilashuoltoon sisältyvät muun muassa psykologipalvelut, jotka on järjestettävä siten, että oppilas saa tarvitsemansa tuen viivytyksettä.

Lukiolaki (714/2018)

- **29 § (Opiskeluhoito)**

Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan opiskeluhoitoon, johon sisältyvät psykologipalvelut osana opiskelijan hyvinvoinnin ja oppimisen tukemista.

- **30 § (Yksilökohtainen opiskeluhoito)**

Opiskelijalla on oikeus saada opiskeluhoitoa palveluja yksilöllisen tarpeensa mukaisesti ilman aiheutonta viivytystä.

Valtioneuvoston asetus oppilas- ja opiskelijahuollosta (338/2011)

- **2 §**

Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen tulee olla riittäviä, laadukkaita ja yhdenvertaisesti saatavilla.

- **9 §**

Psykologipalvelut on järjestettävä siten, että oppilas tai opiskelija pääsee keskustelemaan psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä pyynnön esittämisestä; kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä.

Terveystervuoltolaki (1326/2010)

- **27 § (Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto)**

Hyvinvointialueen on järjestettävä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat palvelut, joihin sisältyvät myös oppilas- ja opiskelijahuollon psykologipalvelut.

- **8 § (Palvelujen laatu ja potilasturvallisuus)**

Terveystervuollon palvelut on toteutettava asianmukaisesti ja riittävillä henkilöstöresursseilla.

4. Kantelijan näkemys lainvastaisuudesta

Forssan kaupungin sivistyslautakunnan näkemyksen mukaan Kanta-Hämeen hyvinvointialue ei ole täyttänyt perusopetuslain, lukiolain, oppilas- ja opiskelijahuoltoa koskevan asetuksen eikä terveydenhuoltolain mukaisia velvoitteitaan psykologipalvelujen järjestämisessä.

Psykologipalvelujen jatkuva alimitoitus ja heikko saatavuus merkitsevät oppilaiden ja opiskelijoiden lakisääteisten oikeuksien loukkaamista sekä riskiä heidän hyvinvoinnilleen, mielenterveydelleen ja oppimiselleen.

5. Pyyntö valvontaviranomaiselle

Forssan kaupungin sivistyslautakunta pyytää, että lupa- ja valvontavirasto:

1. Tutkii OmaHämeen menettelyn perusopetuksen ja lukiokoulutuksen psykologipalvelujen järjestämisessä.
2. Arvioi, täyttävätkö palvelut niille asetetut lakisääteiset mitoitus-, laatu- ja saatavuusvaatimukset.

3. Ryhtyy tarvittaessa valvontatoimenpiteisiin ja antaa hyvinvointialueelle määräykset lainvastaisen tilanteen korjaamiseksi.

Forssassa [päivämäärä]

Forssan kaupungin sivistyslautakunta